

que des faits linguistiques contenant tous les phénomènes de phonétique, de morphologie, de syntaxe et de lexicque, traités dans cet ouvrage. C'est par là qu'il devient un manuel pratique et commode, indispensable pour tous les latinistes et même pour tous les romanistes. N'oublions pas relever la riche bibliographie (13 pages) et le concours des spécialistes: A. Betz de Vienne, B. Saria de Graz, B. Gerov de Sofia, A. Rosetti de Bucarest et I. I. Russu de Cluj. C'est avec plaisir et avec profit qu'on consulte ce bel ouvrage où même les errata sont rares. Nous ne mentionnons, ici, qu'un seul cas: l'auteur du résumé russe a fait de notre Jirěček (pron. Yiretchek): Zireček.

A l'occasion du présent compte-rendu du livre de l'auteur roumain, faisons remarquer qu'un latiniste tchèque, Oldřich Pelikán, de l'Université J. E. Purkyně de Brno, a publié son travail, rédigé en slovaque: Slovensko a rímske impérium (La Slovaquie et l'Empire romain), Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry, Bratislava 1960, 352 pages, avec les résumés en russe et en allemand. Il y examine l'histoire de la Slovaquie jusqu'à la fin du IVe siècle, les points d'appui romains en Slovaquie, l'import romain en tant que source historique, les sources romaines concernant notre barbarique et les monuments de l'art romain trouvés en Slovaquie. Pelikán mentionne entre autres aussi la célèbre inscription de Trenčín-Laugaricio (CIL III 13 439, p. 80, 131, 147). L'auteur s'arrête à la fin du IVe siècle. Mais, vu les résultats du travail de Mihăescu démontrant la persistance de l'élément romain au Sud du Danube jusqu'au commencement du VIIe siècle, on ne peut pas exclure la possibilité des relations de la Slovaquie avec l'élément romain et avec son successeur roman même même les siècles suivants.

Pavel Beneš

Oldřich Pelikán. **Slovensko a rímske impérium.** Bratislava, SVKL, 1960. Str. 349.

Autor se zabývá dějinami dnešního Slovenska v římské době a používá k jejich osvětlení kromě literárních pramenů též památek hmotné kultury, které se z této doby zachovaly. Problémům dějin Slovenska i celého našeho území v římské době byla již dříve věnována celá řada prací domácích i zahraničních autorů, jejichž výsledky si mnohdy navzájem odporovaly, protože kusé a nejasné prameny dovozovaly často nejrůznější závěry. Nutno říci, že autor této knihy se sporným otázkám nevyhýbal, ale že se je naopak snažil řešit. Cínil tak však uváženě a nevytváří žádné další hypotézy, které by sporné otázky ještě více zauzlyčily. Velmi často umožňuje čtenáři citováním překladu pramene, aby si o věci utvořil též vlastní názor.

Práce je rozdělena do osmi kapitol, z nichž první (Doba římská. Barbari a Řím) uvádí do celkové problematiky, druhá (Pramene k dějinám Slovenska v době římské) probírá prameny, jež dovozuji poznat dějiny Slovenska v této době; ty jsou pak líčeny ve třetí kapitole (Dějiny Slovenska v 1.—4. stor. n. l.). Čtvrtá kapitola přináší podrobný výklad o římských opěrných bodech na Slovensku (Římské opěrné body na Slovensku), pátá zkoumá římské importy (Římské importy ako historické prameň), šestá (Římské pramene a naše barbarikum) podává vývoj slovenského barbarika a neodpovídá zcela svému názvu, sedmá (Římsky výtvarný prejav na Slovensku) probírá nejen importy z vlastního imperia a provincií, ale věnuje též pozornost místní tvorbě a konečně osmá kapitola (Slovensko a Řím v 1.—4. stor. n. l.) podává shrnutí celé knihy. Kromě toho jsou připojeny poznámky, slovníček odborných termínů, chronologická tabulka, nejdůležitější literatura a ruské, anglické a německé resumé. Výklad je doložen fotografiemi jednotlivých památek, jež zaujímají 64 stran.

Věde jasně a střízlivě psané historické části, o níž byla již řeč, je nutno kladně hodnotit i část zabývající se uměleckými památkami této doby na Slovensku. Autor tu ukazuje, že provinciální a barbarské umění nelze odmítat jako úpadkové ve srovnání s klasickým, ale že je nutno uvážit rozdílné hospodářské a společenské poměry, za kterých vznikalo, a z toho pak při hodnocení vycházet.

Pelikánova kniha tedy bude jistě kladným přínosem jak pro naši odbornou literaturu, tak i pro širší okruh čtenářů, které informuje nejen o dějinách, ale i o uměleckých památkách té doby. Svým hodnocením uměleckých památek limitní kultury ukazuje čtenářům cestu k správnému chápání jejich významu.

Zdeněk Zlatuška